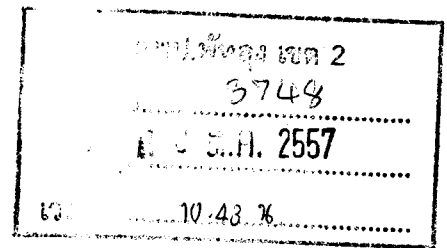

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ 04277/50

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

7 มีนาคม 2557

เรื่อง มาตรการในการพานักเรียนไปนอกสถานศึกษา (เพิ่มเติม)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ 04277/ว65 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2556

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการในการพานักเรียน นักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา และเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของ
ลูกเสือ เนตรนารี และยุวภาษา (เพิ่มเติม) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามหนังสืออ้างถึง และประกอบกับมีเหตุการณ์รถบัสครูและนักเรียนประสบอุบัติเหตุ
ขณะเดินทางไปทัศนศึกษาที่บริเวณ กม.ที่ 42-43 ทางหลวงหมายเลข 304 อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557 เป็นเหตุให้มีนักเรียนและครูเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใคร่ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำชับให้
สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอก
สถานศึกษา พ.ศ.2548 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการในการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอก
สถานศึกษา และเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี และยุวภาษา และคู่มือแนวทางปฏิบัติและ
มาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556 ส่วนที่ 3 มาตรการป้องกันและแก้ไข
อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา โดยมีมาตรการเพิ่มเติม ดังนี้

1. การเลือกยานพาหนะและผู้ขับขี่ (มาตรการที่ 8)

1.1 สถานศึกษาต้องจัดทำสัญญาเช่ารถกับผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบการขนส่งจาก
กรมการขนส่งทางบกและใช้รถที่จดทะเบียนเป็นรถโดยสารสาธารณะ ซึ่งจะมีการทำประกันภัยตาม พ.ร.บ.
คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ แบบสัญญาเช่ารถยนต์ต้องกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับ
สภาพรถและพนักงานขับรถ พร้อมกับระบุความรับผิดชอบเกี่ยวกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นให้ชัดเจน

1.2 ผู้ประกอบการขนส่งต้องจัดหารถโดยสารที่มีสภาพที่มั่นคง แข็งแรง พร้อมใช้งานได้
อย่างปลอดภัย โดยมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด เช่น มีเข็มขัดนิรภัยทุกที่นั่ง
มีประตูฉุกเฉิน ถังดับเพลิง ค้อนทุบกระจก ครบถ้วนสมบูรณ์ และผ่านการตรวจสอบสภาพรถจากกรมการขนส่งทางบก

1.3 ให้สถานศึกษาจัดส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบ ดูแลความเรียบร้อยของ
สภาพรถโดยสารให้พร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย โดยขอความร่วมมือสำนักงานขนส่งจังหวัดหรือสถานตรวจ
สภาพรถยนต์เอกชนในการตรวจสอบสภาพรถคันที่จะใช้เดินทาง

1.4 ให้สถานศึกษาตรวจสอบพนักงานขับรถที่ผู้ประกอบการขนส่งจัดหามาให้ว่า
มีใบอนุญาตขับรถที่ถูกต้องตรงตามประเภทของรถโดยสาร ใบอนุญาตไม่สิ้นอายุ มีความรู้ มีความชำนาญ
เส้นทางตามแผนการเดินทาง มีความสุภาพเรียบร้อย ไม่ดื่มสุรา ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบประวัติพนักงานขับรถ
จากกรมการขนส่งทางบกหรือสำนักงานขนส่งจังหวัด พร้อมทั้งขอความร่วมมือโรงพยาบาลหรือสถานเฝ้าระวัง
ใกล้เคียงในการตรวจความพร้อมและสภาพร่างกายของพนักงานขับรถก่อนออกเดินทาง

1.5 กรณีที่เป็น...

1.5 กรณีที่เป็นการเดินทางในเส้นทางที่ผ่านภูเขาลาดชันและคดเคี้ยวให้ใช้รถโดยสารชั้นเดียวในการเดินทาง

2. การจัดทำแผนการเดินทาง (มาตรการที่ 9)

2.1 สถานศึกษาต้องดำเนินการสำรวจเส้นทางก่อนการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา โดยเลือกเส้นทางที่ปลอดภัยที่สุด

2.2 สถานศึกษาต้องจัดทำแผนที่สังเขป แสดงเส้นทางการเดินทางให้ชัดเจนพร้อมทั้งระบุผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งจัดส่งแผนการเดินทางหรือแผนที่เส้นทาง รวมทั้งจุดที่ต้องระมัดระวังในเส้นทางให้กับผู้ประกอบการขนส่งและพนักงานขับรถศึกษาก่อนการเดินทาง

2.3 ให้แผนการเดินทางเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาเช่ารถยนต์กับผู้ประกอบการขนส่ง โดยพิจารณากำหนดการเดินทางให้รัดกุมรอบคอบ ไม่ควรเริ่มเดินทางในเวลากลางคืน เพื่อให้ถึงที่ทัศนศึกษาในช่วงเช้า โดยเส้นทางที่ขับไกลเกินกว่า 4 ชั่วโมง ผู้ประกอบการต้องจัดพนักงานขับรถจำนวน 2 คนเพื่อสับเปลี่ยนกันขับ หรือจัดแผนการเดินทางให้มีระยะเวลาหยุดพักไม่น้อยกว่าครึ่งชั่วโมงหลังขับรถติดต่อกันเป็นเวลา 4 ชั่วโมง

2.4 สถานศึกษาต้องจัดทำแผนสำรอง กรณีมีเหตุฉุกเฉินและจำเป็น โดยจะต้องแจ้งให้ผู้ประกอบการขนส่งรับทราบและมีส่วนรับผิดชอบกับแผนสำรองดังกล่าวด้วย

3. การปฏิบัติระหว่างการเดินทาง (มาตรการที่ 10)

3.1 ผู้ควบคุม และผู้ช่วยผู้ควบคุมต้องกำกับ ดูแล ไม่ให้มีการบรรทุกนักเรียน และนักศึกษาเกินจำนวนที่นั่งของรถโดยสาร

3.2 ผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมต้องกำกับ ดูแล พนักงานขับรถไม่ให้ขับรถเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงในการขับรถที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งห้ามมิให้มีการเสพสุรา สิ่งเสพติด ของมีเมา และเล่นการพนันทุกชนิด

3.3 ผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมต้องกำกับ ดูแลนักเรียน และนักศึกษาให้คาดเข็มขัดนิรภัยทุกคน

ทั้งนี้ ขอให้ปฏิบัติตามมาตรการในการพานักเรียน นักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา และเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แนบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ แจ้งสถานศึกษาให้ทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร.0 2288 5599 โทรสาร 0 2282 6658

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ 04277/ว 65

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

20 พฤษภาคม 2556

เรื่อง การเฝ้าระวังป้องกันนักเรียนบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในรถและการไปทัศนศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต

อ้างถึง หนังสือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ 04277/136 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2556

ตามที่มีข่าวเด็กปฐมวัยในความดูแลของโรงเรียนเอกชนเสียชีวิตจากการถูกลืมไว้ในรถรับส่งต่อเนื่องกัน 2 ราย และกรณีเกิดอุบัติเหตุรถบัสครูและนักเรียนพลิกคว่ำขณะเดินทางมาทัศนศึกษาที่กรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556 ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แจ้งให้สถานศึกษาจัดทำแผนป้องกันและแผนเผชิญเหตุแล้ว รายละเอียดตามที่อ้างถึง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใคร่ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันนักเรียนบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในรถและการไปทัศนศึกษา ดังต่อไปนี้

1. กรณีพาครูและนักเรียนเดินทางไปทัศนศึกษา ขอให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ.2548 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรการในการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา และเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาด และคู่มือแนวทางปฏิบัติ และมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 เรื่องการพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 ในสัญญาจ้างควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับสภาพรถและพนักงานขับรถให้ชัดเจน

1.2 ขอความร่วมมือโรงพยาบาลหรือสถานีนอนมัยใกล้เคียงในการตรวจความพร้อมของพนักงานขับรถก่อนออกเดินทาง

2. การป้องกันกรณีเด็กเสียชีวิตจากการถูกลืมในรถ ควรดำเนินการเฝ้าระวัง ดังนี้

2.1 ให้สถานศึกษาจัดทำแผนป้องกันและเผชิญเหตุกรณีดังกล่าว โดยให้มีการตรวจสอบเฝ้าระวัง และมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีเด็กปฐมวัยในความรับผิดชอบ

2.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ และติดตามให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอ

2.3 ให้สถานศึกษาที่มีเด็กปฐมวัยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กทราบวิธีการขอความช่วยเหลือเบื้องต้น เช่น การกดแตรสัญญาณในรถ วิธีการเปิดประตูหรือเปิดกระจก เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ แจ้งสถานศึกษาให้ทราบ และถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร. 0 2288 5599 โทรสาร 0 2282 6658

ผู้ตกน้ำ

1. ควบคุมสติให้มั่นคง เมื่อตกน้ำให้ว่ายน้ำและผล่ออกจากเรือโดยเร็ว อย่าพยายามว่ายน้ำกลับเพื่อคว้ากราบเรือขณะที่เรือกำลังแล่นเป็นอันตราย เพราะจะถูกน้ำดูดเข้าไปใต้ท้องเรือจะได้รับอันตรายจากใบจักรเรือ

2. เมื่อเห็นว่าพ้นระยะอันตรายจากใบจักรเรือแล้วให้หยุดว่ายน้ำ พยายามลอยตามน้ำไว้ อย่าพยายามว่ายน้ำตามหรือว่ายน้ำเข้าฝั่งเพราะอาจหมดแรงจมน้ำเสียก่อน

3. ถอดรองเท้า เข็มขัด หรือสิ่งของติดตัวที่จะเป็นเครื่องถ่วงทั้งให้หมด

4. คอยคว้าจับสิ่งลอยน้ำที่มีผู้โยนให้จากเรือ เพื่อใช้เป็นเครื่องพยุงตัว หากคว้า จับไม่ได้หรือไม่มีผู้โยนสิ่งใดมาให้ ให้ถอดเสื้อหรือกางเกงออกทำโปงลอยน้ำพยุงตัวไว้ชั่วคราว

5. ปลอยตัวลอยตามน้ำรอจนกว่าเรือจะวกกลับมาช่วยเหลือหรือจนกว่ากระแสน้ำพัดพาใกล้ฝั่งที่ตื้นหรือที่มั่นคงซึ่งพออาศัยยึดเหนี่ยวได้ จึงค่อยว่ายน้ำไปยังที่หมายนั้นรอการช่วยเหลือต่อไป

5) เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล ณ สถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น/นำส่งสถานพยาบาล
2. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
3. แจ้งผู้ปกครองทราบ
4. โรงเรียนให้การดูแลช่วยเหลือตามความเหมาะสม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- โรงพยาบาล
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้ปกครอง

6. อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา

ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียน อย่างเต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย จึงถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและครูผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ทุกกลุ่มสาระที่จะต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ จึงเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เปลี่ยนบรรยากาศนอกห้องเรียน ปัจจุบันการจัดกิจกรรมหรือโครงการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ จึงเป็นที่นิยมและแพร่หลายมากขึ้นเป็นลำดับ และบางครั้งอาจมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ดังนั้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมดังกล่าว จึงกำหนดมาตรการในการป้องกันและแนวทางแก้ไข ดังนี้

การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ หมายถึงการที่ครูหรือผู้ที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษาพานักเรียนไปเป็นหมู่คณะ จะเป็นเวลาเปิด

ทำการสอนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการเดินทางไปนั้น อาจไปและกลับในวันเดียวกันหรือไปพักค้างคืน เหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระหว่างเดินทางไปศึกษานอกสถานที่ อาจเกิดจากหลายกรณี เช่น อุบัติเหตุจากยานพาหนะ การทำกิจกรรมและความเจ็บป่วย เป็นต้น

แนวทางการดำเนินการ

1. ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเรื่องการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่โดยเคร่งครัด

2. เตรียมการและวางแผนการดำเนินการ

- กำหนดครูรับผิดชอบในด้านต่างๆ เช่น ฝ่ายเส้นทางและยานพาหนะ ฝ่ายพยาบาล ฝ่ายดูแลนักเรียน เป็นต้น

- ศึกษารายละเอียดสถานที่ที่จะไปศึกษาโดยชัดเจน

- ศึกษาและกำหนดเส้นทางการเดินทาง

- ให้มีการตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่

- ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครองนักเรียน

- จัดทำประวัตินักเรียนที่ร่วมเดินทาง เช่น โรคประจำตัว กรู๊ปเลือด เป็นต้น

- ประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียนและครูทุกคนที่เดินทาง

- จัดให้มีการปฐมพยาบาลและนักเรียนก่อนเดินทาง

- ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลให้ความปลอดภัย อาทิ ดำรวจทางหลวง สถานีตำรวจในพื้นที่ที่พักค้างคืนและระหว่างเส้นทาง รวมทั้งสถานีอนามัยโรงพยาบาล

- จัดครูควบคุมดูแลนักเรียนโดยแบ่ง

กลุ่มนักเรียนดูแลรับผิดชอบซึ่งกันและกัน จัดให้มีป้ายหรือธงสัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้แต่ไกล เพื่อการนัดหมายและป้องกันการพลัดหลง

- จัดให้มีป้ายชื่อประจำตัวนักเรียน

แสดงรายละเอียดชื่อนักเรียน โรงเรียน หมายเลขโทรศัพท์ ที่จำเป็นเพื่อการติดต่อในกรณีพลัดหลงหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน

3. ในระหว่างการนำนักเรียนศึกษา นอกสถานที่โดยใช้อานพาหนะ ครูผู้ควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย และใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างดีให้การเดินทางเป็นไปอย่างมีระเบียบและเหมาะสมแก่กาลเทศะ และยานพาหนะต้องมีสภาพสมบูรณ์ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัย

4. ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งที่ซื้อรับประทานด้วย

5. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยาเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เป็นต้น

6. หากมีการเกิดอุบัติเหตุให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาลนำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น/นำส่งโรงพยาบาล
2. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
3. แจ้งผู้ปกครองทราบ
4. โรงเรียนให้การดูแลช่วยเหลือตามความเหมาะสม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- โรงพยาบาล
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้ปกครอง

7. อุบัติเหตุจากการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมสำคัญ

การร่วมกิจกรรมสำคัญเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้นเพื่อส่งเสริมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และเป็นการสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งชุมชนมักจะขอความร่วมมือจากสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ เช่น กิจกรรมการแสดงของนักเรียน กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ หากครูผู้ควบคุมไม่วางแผนการทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ หากครูผู้ควบคุมไม่วางแผนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้รอบคอบ นักเรียนขาดความระมัดระวังในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่ถูกต้อง สถานที่ใช้ทำกิจกรรมมีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้โดยง่าย หรืออุปกรณ์ที่ใช้อยู่ในสภาพชำรุดอุบัติเหตุก็อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน การร่วมกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ จึงต้องมีมาตรการป้องกันที่ดี